

Роз'яснення щодо неможливості збереження кількісних квот на експорт зернових з України в зв'язку із вступом України до СОТ

Відповідно до **статті XI Генеральної Угоди про тарифи та торгівлю «Загальне скасування кількісних обмежень»**, ніякі заборони чи обмеження, крім мит, податків чи інших зборів, чи то у формі квот, імпорتنих або експортних ліцензій або інших заходів, не повинні встановлюватися чи застосовуватися будь-якою стороною щодо імпорту будь-якого товару, який походить з території будь-якої іншої сторони, або щодо експорту чи продажу на експорт будь-якого товару, призначеного для ввезення на територію будь-якої іншої сторони.

Крім того, відповідно до **Статті 4.2. Угоди про сільське господарство**: «Члени СОТ не будуть зберігати будь-яких заходів, які вимагається перетворити на звичайні мита (кількісні обмеження імпорту, змінювані імпортні збори, мінімальні імпортні ціни, вибіркоче ліцензування імпорту, нетарифні заходи, що вживаються підприємствами державної торгівлі, добровільні обмеження експорт, або вдаватися до таких заходів».

Згідно **параграфу 2 (а) Статті XI ГАТТ 1994** країна-член СОТ може тимчасово застосовувати заборони чи обмеження експорту з метою попередження чи послаблення критичного дефіциту харчових продуктів або інших товарів, що мають вагоме значення для експортуючої сторони. Це означає що країна, яка запроваджує такі заходи, має представити вагомі обґрунтування щодо їх запровадження, і доказати, що в країні очікується чи вже є ситуація *«критичного дефіциту»* тих харчових продуктів, експорт яких Уряд збирається обмежити експортною квотою або іншим заходом.

У **частині VI Статті 12 Угоди про сільське господарство СОТ** визначені Правила введення заборон та обмежень на експорт. Зокрема в них зазначено, що перед введенням будь-якої заборони або обмеження на експорт Член СОТ повинен надати письмове повідомлення, настільки завчасно, наскільки це можливо, до Комітету з сільського господарства, яке повинно включати інформацію про характер та тривалість такого заходу, а також на вимогу будь-якого іншого Члена СОТ, що має суттєвий інтерес як імпортер, провести консультації з ним з приводу будь-якого питання, що стосується зазначеного заходу.

Крім того,

Звіт Робочої групи з питань вступу України до Світової організації торгівлі (документ WT/ACC/UKR/152 від 25 січня 2008), який входить до Закону України про ратифікацію Протоколу про вступ України до Світової організації торгівлі № 250-VI, прийнятий Верховною Радою України 10 квітня 2008 року, включає зобов'язання України відмінити обмеження експорту зерна з дати вступу України до СОТ, а експортні квоти на пшеницю та жито скасувати до вступу до СОТ (*параграфи 255 та 370 наведені нижче - витяг із документу WT/ACC/UKR/152 від 25 січня 2008 р.*).

Параграф 255

255. Представник України підтвердив, що з дати вступу до СОТ вимоги щодо ліцензування експорту та інші експортні обмеження та контроль, що перелічені в Таблиці 22(b) та пунктах 242, 243 та 250 цього Звіту, або будь-які, що будуть запроваджені у майбутньому, застосовуватимуться у відповідності з правилами СОТ, в тому числі тими, що містяться в Статтях XI, XVII, XX та XXI ГАТТ 1994 року. Він також підтвердив, що будь-які існуючі або майбутні платежі за експортні ліцензії будуть відповідати положенням Статті VIII ГАТТ 1994 року. Заборона експорту брухту кольорових металів буде скасована і Україна відмінить обмеження на експорт зерна, дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння, крім золота, срібла та діамантів з дати вступу до СОТ. Кількісні обмеження експорту, що застосовуються як засіб спрощення розрахунків у торгівлі, будуть переглянуті і перероблені або скасовані у відповідності з вимогами СОТ. Робоча група взяла до уваги це зобов'язання.

Параграф 370

370. Представник України додав, що з метою попередження негативних тенденцій та беручи до уваги обсяги оптової торгівлі зерна у 2006/2007 роках, Кабінет Міністрів встановив експортні квоти на пшеницю (і суміш пшениці та жита) у розмірі 3 000 тон; на ячмінь – 600 000 тон; на кукурудзу – 500 000 тон; а також квоту на експорт жита у розмірі 3 000 тон. На його думку, зазначені квоти запроваджені у відповідності до Статті XI ГАТТ 1994 року. Це тимчасові заходи, і тому вони не були включені до сукупного обсягу експортних квот на 2007 рік. Постановою Кабінету Міністрів України № 290 від 22 лютого 2007 року були скасовані експортні квоти на ячмінь та кукурудзу, що дозволить поновити експорт цих видів зерна. (див. також у розділі «Регулювання експорту»). Представник України заявив, що експортні квоти на пшеницю та жито будуть скасовані до вступу до СОТ.

Вступаючи до СОТ Україна має продемонструвати прихильність нормам і принципам, які діють в системі СОТ, зокрема скасувавши, відповідно до прийнятих зобов'язань, зовнішньоторговельні обмеження, які суперечить нормам та принципам СОТ, а саме, стосовно зернових це - квоти на їх експорт та

ліцензування експорту, встановлені Постановою КМУ № 1179 від 26 вересня 2007 року **«Про затвердження обсягів квот на окремі види сільськогосподарської продукції, експорт якої підлягає ліцензуванню до 30 квітня 2008 р., та порядку видачі ліцензії»**